III

(Ettevalmistavad aktid)

KONTROLLIKODA

ARVAMUS NR 1/2016

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 325)

teemal: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanek, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 883/2013 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) järelevalvekomitee sekretariaadi osas

(2016/C 150/01)

EUROOPA KONTROLLIKODA,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 325 lõiget 4,

võttes arvesse komisjoni 4. märtsi 2016. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanekut, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 883/2013 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) järelevalvekomitee sekretariaadi osas ([1]),

võttes arvesse kontrollikoja poolt 4. aprillil 2016 saadud Euroopa Parlamendi taotlust arvamuse avaldamiseks eelmainitud ettepaneku kohta,

võttes arvesse kontrollikoja poolt 15. märtsil 2016 saadud nõukogu taotlust arvamuse avaldamiseks eelmainitud ettepaneku kohta,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

Sissejuhatus

1. Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) on komisjoni peadirektoraat, kuid funktsionaalselt oma juurdlustegevuses sõltumatu. Amet asutati 1999. aastal ja selle juurdluste suhtes kohaldatavaid eeskirju (edaspidi: „OLAFi määrus") muudeti 2013. aastal ([2]).

2. OLAFi struktuuri kuulub järelevalvekomitee, mis „jälgib korrapäraselt ameti juurdlusülesannete täitmist, et suurendada ameti sõltumatust talle käesoleva määruse alusel antud volituste nõuetekohasel kasutamisel" ([3]). Eelkõige peab komitee jälgima menetluslike tagatiste kohaldamisega seotud arenguid ning juurdluse kestust.

3. Järelevalvekomitee koosneb viiest sõltumatust isikust, kellel on kogemusi kõrgel ametikohal kohtu- või uurimisasutustes või võrreldaval ametikohal, mis on seotud ameti tegevusvaldkondadega. Nad nimetatakse ametisse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisel kokkuleppel.

4. OLAFi määruse artikli 15 lõike 8 kohaselt osutab järelevalvekomitee sekretariaaditeenuseid OLAF tihedas koostöös järelevalvekomiteega. OLAFi määruse artikli 18 kohaselt kantakse kõik järelevalvekomiteele ja selle sekretariaadile ette nähtud assigneeringud eraldi eelarvereale ameti eelarvejaos; lisaks esitatakse järelevalvekomitee ja selle sekretariaadi ametikohtade loetelu OLAFi ametikohtade loetelus.

([1]) COM(2016) 113 final, 4. märts 2016.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).
([3]) Vt OLAFi määruse artikli 15 lõige 1.

5. Kui funktsionaalselt kuulub sekretariaat järelevalvekomitee juurde, siis administratiivselt alluvad sekretariaadi töötajad OLAFi peadirektorile. OLAFi peadirektor täidab ametisse nimetava asutuse volitusi ning teeb otsuseid näiteks edutamise ja üleviimiste kohta. Järelevalvekomitee hinnangul on selle tagajärjel tekkinud huvide konflikte ja antud sekretariaadi töötajatele vastukäivaid korraldusi, mille näiteks võib tuua järelevalvekomitee arvamuse 2/2012 avalikustamise juhtumi ([4]).

6. Kavandatava määruse kohaselt osutab järelevalvekomitee sekretariaaditeenust OLAFi asemel nüüd komisjon. Järelevalvekomitee sekretariaadi eelarveassigneeringud kantakse üle OLAFi eelarverealt ja ametikohtade loetelust komisjoni eelarvesse. Ettepaneku kohaselt on OLAFi andmekaitseametnik jätkuvalt vastutav sekretariaadipoolse andmetöötluse eest ja sekretariaadi töötajate suhtes kohaldatakse samu konfidentsiaalsuse eeskirju nagu enne.

Tähelepanekud

7. Kontrollikoda tuletab meelde, et soovitas juba 2011. aastal toimunud OLAFi määruse viimase ülevaatamise raames lisada sätte, mille kohaselt tegutseks komitee sekretariaat üksnes komitee juhtnööride alusel ja OLAFist sõltumatult, ei oleks peadirektori ametisse nimetatud ega töötaks tema alluvuses ([5]).

8. Eelöeldu taustal tervitab kontrollikoda ettepanekut, mille kohaselt ei osutaks järelevalvekomitee sekretariaaditeenust enam OLAF. Artikli 15 lõike 8 viimase lause asendamiseks kavandatavaid uusi sätteid ([6]) võiks aga täiendada, selgitamaks, et sekretariaat peab tegutsema sõltumatult mitte ainult OLAFist, vaid ka komisjonist, ja et ta kuulub järelevalvekomitee alluvusse. Seetõttu teeb kontrollikoda ettepaneku muuta sõnastust järgnevalt:

> „Sekretariaaditeenuseid osutab komisjon ametist sõltumatult ja tihedas koostöös järelevalvekomiteega. Komisjon hoidub sekkumast järelevalvekomitee ülesannetesse. Komisjon nimetab järelevalvekomitee sekretäri ametisse pärast järelevalvekomitee positiivse hinnangu saamist. Sekretär tegutseb vastavalt järelevalvekomitee juhistele ja komisjonist sõltumatult." (lisatud tekst alla joonitud).

9. Kontrollikoda märgib, et eelseisev OLAFi määruse üldine hindamine 2017. aastal annab võimaluse OLAFi juhtimine, sealhulgas järelevalvekord, üle vaadata ja vajaduse korral seda põhjalikult muuta ([7]). Hiljutiste sündmuste taustal ([8]) oleks aga soovitav üldise hindamisega mitte viivitada, et selgitada mõne liikmesriigi õigusasutuse taotlusel OLAFi peadirektorilt või mis tahes muult OLAFi töötajalt puutumatuse ([9]) äravõtmise korda. Kui mõne liikmesriigi õigusasutus esitab vastava taotluse, võib OLAFi sõltumatus vajada täiendavat kaitset. Seetõttu soovitab kontrollikoda täiendada OLAFi määruse artiklit 17 sättega, mille kohaselt peab komisjon järelevalvekomiteed igast sellisest taotlusest õigeaegselt teavitama ning komiteega enne otsuse langetamist konsulteerima ([10]).

IV auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Milan Martin CVIKL, võttis käesoleva arvamuse vastu 5. aprilli 2016. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

([4]) Vt OLAFi järelevalvekomitee 2014. aasta tegevusaruande punkt 56.
([5]) Vt arvamuse nr 6/2011 (ELT C 254, 30.8.2011, lk 1) punkt 44.
([6]) Vt ettepaneku artikli 1 lõige 2.
([7]) OLAFi määruse artikli 19 kohaselt esitab komisjon 2. oktoobriks 2017 Euroopa Parlamendile ja nõukogule hindamisaruande kõnealuse määruse kohaldamise kohta. Aruandele lisatakse järelevalvekomitee arvamus ning selles osutatakse, kas on vaja käesolevat määrust muuta.
([8]) 2016. aasta märtsis võttis komisjon ühe liikmesriigi õigusasutuse taotlusel OLAFi peadirektorilt kohtuliku puutumatuse.
([9]) Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokolli artikli 11 punkti a kohaselt on töötajatel „kohtulik puutumatus ametiülesannete täitmisel sooritatud tegude, sealhulgas suuliste ja kirjalike avalduste suhtes […]. Neile jääb see puutumatus ka pärast nende ametist lahkumist".
([10]) Sarnaselt sellele on OLAFi määruse artikli 17 lõikes 9 juba sätestatud, et enne peadirektorile mis tahes distsiplinaarkaristuse määramist konsulteerib komisjon järelevalvekomiteega.